

Martin Štverák

57 DNÍ – 5 100 KM

NA KOLE ZA ČEČENSKÝM
DOBRODRUŽSTVÍM
2014

NA KOLE ZA ČEČENSKÝM DOBRODRUŽSTVÍM 2014

Martin Štverák

*„Síla myšlenky je neviditelná jako semeno, z kterého
vyroste obrovský strom. Je však příčinou viditelných
změn v životě člověka.“*

Lev Nikolajevič Tolstoj

NA KOLE ZA ČEČENSKÝM DOBRODRUŽSTVÍM 2014

Martin Štverák

Text © 2017, [Martin Štverák](#)

Grafická úprava a sazba © 2017, Lukáš Vik

Obálka © 2017, Naďa Moyzesová

1. vydání © 2018, [Lukáš Vik - E-knihy hned](#)

ISBN ePub formátu: 978-80-7536-183-7 (ePub)

ISBN mobi formátu: 978-80-7536-184-4 (mobi)

ISBN PDF formátu: 978-80-7536-185-1 (PDF)

Konverze do elektronických formátů:

webdesignér Lukáš Vik

<http://www.lukasvik.cz>

Obsah

Poděkování

Úvod

Před odjezdem

Den 1. Loučení s domovem

Den 2. Cestou k Balatonu

Den 3. A je to tady

Den 4. Novi Sad

Den 5. Bělehrad a cyklostezka EuroVelo 6

Den 6. Tam je lavička

Den 7. Australané na své cestě

Den 8. Welcome to Macedonia

Den 9. Tržiště

Den 10. Dopisování deníku

Den 11. Foták nebude

Den 12. Musím jet dál

Den 13. Loučení s Makedonií

Den 14. Rozpálené Řecko

Den 15. Noční bouře

Den 16. Hurá do Turecka

Den 17. Na trajektu přes Dardanely

Den 18. Dolary nebo eura

Den 19. Ahmed a okružní jízda Bandirmou

Den 20. Adrenalinová jízda Bursou

Den 21. Blesková jízda

Den 22. Výhra nad psy

Den 23. Turecký strýček

- Den 24. Čokokrém – top snídaně
Den 25. Černé olivy
Den 26. O kolo se nemusíš bát
Den 27. Na chvíli v městském životě
Den 28. Setkání s francouzským cyklocestovatelem
Den 29. Přes starý známý Trabzon
Den 30. Nejsem tu sám
Den 31. Závěr Turecka
Den 32. Krávy, které diktují provoz na silnici
Den 33. Kšeftoval jsem s naftou v Mladé Boleslavi
Den 34. Opět v Tbilisi
Den 35. Češi v hostelu
Den 36. Prodejce medu
Den 37. S dopingem k ruským hranicím
Čečensko – stručná historie
Den 38. Šťastnou cestu
Den 39. Kazennoj-Am v celé své kráse
Den 40. Nemám imigrační kartu
Den 41. Vylekaný Dagestánek
Den 42. Tady to nevyřídíme
Den 43. Vysvobození z krize
Den 44. Konec byrokratické honičky
Den 45. Stretch fólie tu prostě není
Den 46. To kolo nás zabije
Den 47. V náruči velkoměsta
Den 48. S krabicí po Moskvě
Den 49. Vypouštění plynové kartuše
Den 50. Loučení s cestou – první polovina

Den 50. Jiný svět – druhá polovina

Den 51. Návrat domů

Závěr

Seznam vybavení na cestu

Recenze a tipy pro vybavení

Doporučené internetové zdroje

Odkazy na stránky různých cestovatelů

Poděkování

Při dosahování svých snů narážíme na různé typy lidí. Někteří vás budou od vašeho záměru odrazovat, některým budete zcela lhostejní, a někteří vás naopak podpoří. Jakákoliv podpora od druhého člověka je pro lidské srdce silným palivem. Vážím si proto všech, kteří mé plány a sny vždy podpořili, a to i v případech, kdy jsem sám o sobě pochyboval. Chtěl bych poděkovat všem, kteří mi nějakým způsobem pomohli s realizací cykloexpedice a také při tvorbě knihy „Na kole za čečenským dobrodružstvím 2014“. V mém případě patří díky Lukášovi Vikovi z nakladatelství Databook.cz za trpělivost a pomoc s vydáním e-knihy, Lucii Kolářové za pevné nervy s veškerými úpravami a kontrolami textu a také Nadě Moyzesové za grafické zpracování knižní obálky.

Za uskutečnění cyklovýpravy patří díky firmě Jakub Drábek – výroba nábytku, a to za poskytnutí patřičného pracovního volna, dále firmě Valmezbike, jak majiteli firmy za poskytnutí slevy na vybavení, tak hlavně Tomášovi Pavelovi za servis a přípravu kola, Janě Hradilkové z občanského sdružení Berkat za umožnění pobytu v čečenské rodině ve městě Groznyj a také za poskytnutí

stručného přehledu historie Čečenska. Dále mé přítelkyni Veronice Hudečkové a rodičům, kteří mě vždy podporují při mých výpravách. Veronice patří také velké díky za pomoc s domácností v době mého putování a hlavně za psychickou podporu během cesty samotné. Tatškovi děkuji za poskytnutí bydlení v hlavním městě Makedonie. Poděkování si dále zaslouží všichni, kdo finančně přispěli na realizaci této cesty, zejména moji rodiče, přítelkyně Veronika, Zdeněk Novák, Tomáš Kristek, rodina Tomečkových, Martina a Ondra Kovářovi. Nesmím zapomenout ani na Petra Růžičku, který mi daroval chybějící vodotěsný vak na věci.

Děkuji i těm, kteří se mnou cestovali pomocí mého blogu. Cesta by nikdy neproběhla bez dobrých lidí, kteří mi pomohli, i když jsem pro ně byl zcela cizí člověk ze vzdálené země. Hodně jich zde nemůžu uvést jménem, neboť naše setkání byla tak krátká, že si jejich jména už nepamatuji, ale oni sami z mé paměti nezmizí. Určitě nikdy nezapomenu na Gruzínce Johnnyho, který mi navršil výbornou gruzínskou večeři a nechal mě přespat u sebe v maringotce v čase, kdy jsem v bouřce stoupal mezi kavkazskými horami. Zvláštní díky patří čečenské rodině z města Grozného, která se o mě starala jako o vlastního

a dala mi šanci zažít Čechensko zevnitř rodiny. Jsem za tento zážitek moc vděčný. Ještě jednou za to všem mockrát děkuji.

Úvod

Už ani nevím, kdy přesně ve mně vzklíčilo semínko touhy po cestování. Jako dítě jsem chodil do oddílu Zlatých šípů, ale tábory jsem moc v lásce neměl, spíš jsem byl takový maminčin mazánek, který chtěl trávit co nejvíce času doma. Hodně cest do zahraničí jsme podnikli právě během mého dětství, společně s rodinou. Svobodnému cestování jsem asi propadl až v dospělém věku. Začal jsem plánovat a realizovat výlety do míst, která mě něčím přitahovala, která ve mně budila obrovskou zvědavost, touhu poznat a zažít to všechno, co cestování do nových míst nabízí.

První samostatnou výpravu jsem podnikl v roce 2009 do Zakarpatské oblasti na Ukrajině. Chtěl jsem si trochu vyzkoušet ruštinu a poznat kousek Ukrajiny na vlastní pěst. Začátečnickýma očima jsem viděl rusko-český tisícistránkový slovník jako nutnost, kterou rozhodně nesmím zapomenout. Nakonec sloužil pouze jako dobré těžiště v mém batohu. Kolem nejvyšší hory Ukrajiny, Hoverly, jsem bloudil mezi blesky a odnesl jsem si odtud dva velké rozedřené puchýře. Takže návrat domů proběhl v nazouvákách. K tomu všemu jsem si vysloužil štípanec od nějakého létajícího hmyzu,

který mi na zádech zanechal bouli velikosti golfového míčku. Po návratu jsem musel z boule pravidelně vytláčovat hnis. Poznal jsem ukrajinskou pohostinnost, a to přímo v horách u táborového ohně s vodkou a teplou večeří, kde vše probíhalo pod jasnou noční oblohou, za doprovodu hry na kytaru.

Následovaly další cesty směřující na východ. Cítil jsem však, že to chce něco delšího. Po sledování reportáží z cesty stopem na Kavkaz od redaktora Mladé fronty bylo o dalším směru mých cest rozhodnuto. A tak jsem v roce 2010 zamířil stopem do Ruska. Představa, že přejeď celou Ukrajinu od západu k východu a pak budu dále pokračovat Ruskem, mi připadala směšná a nereálná. Vyrazil jsem z výpadovky u Nového Jičína a s pomocí různých řidičů stopem dojel až do ruského Stavropolu, který se nachází nedaleko Kavkazu. Kombinovaně jsem pak projel přes ruské stepy do Astrachaně a dále pokračoval na Volgograd a Moskvu. Odjet z Ruska, aniž bych se svezl po transsibiřské magistrále, to prostě nebylo možné, a tak jsem si zamluvil na čtyři noci lehátko ve vlaku směřujícím z Moskvy do Irkutsku, k jezeru Bajkal. Chcete-li poznat, jací Rusové opravdu jsou, a trochu nahlédnout do jejich životů, zkuste právě

tuhle trasu. Ve městě Astrachaň, které leží v deltě řeky Volhy u břehů Kaspického moře, už mi na mysl přicházely představy, jak to asi vypadá směrem na jih na Kavkazu a dále, jací lidé tam žijí či jaká krajina je obklopuje. Bylo tedy jasno, co dál...

Plán pro rok 2011 byl proto na světě – stopem do Gruzie. Z Valašského Meziříčí – tentokrát ale směrem na Slovensko – jsem odstartoval svou cestu. Přes Maďarsko mě převezli Rumuni, kvůli jazykové bariéře a nepochopení, kam jedu, mě další maďarský řidič vysadil na dálnici v odstavném pruhu, kde jsem zažil ten nejhustší provoz v životě. Ale i přes to se našel řidič, který mě nabral a odvezl. Stopovat můžete někdy třeba i čtyři hodiny. Ve třiceti stupních v Bělehradě jsem si to sám vyzkoušel. Máte s sebou jen víru, že někdo zastaví. Kolem vás projíždějí stovky aut a nic. Ale zafungovalo zlaté stopařské pravidlo – čím déle čekáš, tím lépe se pak vezeš. Těsně před tím, než jsem to málem vzdal a jel dál vlakem, zastavil srbský řidič a hodil mě k mýtné bráně. S tvrzením, že se mi tam bude lépe stopovat. A taky že jo. V sedm večer jsem nasedl k dalšímu srbskému řidiči do kamionu, který jel stejnou cestou jako já, dále přes Srbsko, Bulharsko a do Turecka. Tak jsem s ním strávil dva dny v kabině obklopen historkami z jeho cest po Ukrajině, Turecku a taky

historkami jeho kolegy z Iráku. Po klidné cestě Bulharskem mě vysadil na nejrušnějším hraničním přechodu z Evropy do Turecka, a to před městem Edirne. I když to bylo v noci, ještě jsem přešel přes hranici a v jednu ráno mě pomalu předjel kamion s íránskou poznávací značkou. Přibrzdil a řidič se s úsměvem zeptal, jestli jedu do Istanbulu. Takže jsem opět sedlal klimatizovaný kamion Scania, tentokrát s řidičem Rasulem z Teheránu. Převezl mě přes ranní Istanbul až k břehům Černého moře k městu Samsun. Doprovod mi dělala perská muzika a Rasulovo prozpěvování. Do Gruzie už moc nezbývalo.

Cestovat po světě se dá různými způsoby. Hodně lidí se každoročně vydává na své dobrodružné cesty, ať už pěšky, v automobilech, na lodích, letecky nebo klidně i na kolech. Cyklovýpravy se poslední dobou rozmáhají i v našem kraji. Srovnávat se západními zeměmi se ještě nemůžeme, ale i tak je v Česku hodně lidí, kteří tento způsob cestování uznávají. Vydávají se pak na cesty jak po naší republice, po Evropě, ale i po celém světě. Díky sdílení zážitků a praktických informací tak mohou inspirovat druhé k jejich výpravám za poznáním světa. V dnešní době informačního věku je internet nabitý takovým množstvím informací, že plánování

jakýchkoliv činností je daleko jednodušší než za dob našich rodičů. Co ale zůstává, je, že vždy musíte překročit svou zónu pohodlí a pustit se za svým snem. I přes všechny strachy, které máte. Budete muset věřit, že vše dopadne dobře, i když se to často bude jevit jako nezvladatelné. Cestu na kole jsem zvolil mimo jiné pro svou zálibu v cyklistice, a hlavně kvůli větší svobodě oproti jiným dopravním prostředkům.

Na následujících stránkách vám dávám k dispozici můj cestovní deník, s jehož pomocí vám přiblížím cestu na kole směrem do Dagestánu. Tento stát se nachází na samém jihu Ruské federace. Jedním z hlavních důvodů, proč jsem se pustil do realizace této cesty, je fakt, že už delší dobu jsem žil s pocitem života někde v ohraničeném prostoru. V prostoru, kde jsem dal svobodně přednost jistotě před svými sny, jel jsem jako podle nějakého programu, který při nastavení na automatické pračce spustíte a necháváte se jím unášet. Každý den se pak opakuje znova a znova s pocitem, že v životě „něco“ postrádáte. Nevím, jestli to „něco“ během cesty najdu, vím ale, že to chci udělat. Žít se strachem, že za ohradníkem čeká vlk, který vás sežere, a kdoví, co ještě s vámi udělá, působí na lidskou mysl a zdraví hůře než

strach, když vlka potkáte osobně. Možná jsem jen snílek, který nežije nohama na zemi, ale od čeho pak máme tu možnost snít a vychutnávat pocity při prožívání snů? Být plně otevřen všem těm novým vjemům během cestování, poznávání sebe sama, užívat si přítomného okamžiku, to je totiž něco překrásného a obohacujícího. A dokonce to snad člověka dělá lepším. Nepatřím k nějakým velkolepým znalcům geografie, památek, národních kultur, ale baví mě objevovat vše, co náš život na této planetě skrývá, jak venku, tak uvnitř nás. Kavkaz, ať už jako přírodní klenot, nebo paleta nejpestřejších národností v Rusku samotném, mě láká stejně tak jako celá trasa cyklovýpravy. Kavkaz patřil celá staletí mezi důležitou hranici mezi Osmanskou říší a Ruskem. Střetávaly se zde různé národnosti. V době existence Sovětského svazu byl hojně navštěvován turisty, avšak po jeho rozpadu se stal nestabilním regionem, zejména pak situacemi v Čečensku, Abcházii, Jižní Osetii a Náhorním Karabachu. Chci pomoci ukázat, že i v oblastech severního Kavkazu, v regionech, které patří v Ruské federaci mezi nestabilní či nebezpečné, žijí lidé, kteří chtějí vést spokojený a šťastný život. Že mediální obraz, který ukazuje jen tu špatnou stranu mince, situaci v těchto regionech moc nezlepší, jen

dál prohlubuje nenávist mezi námi a odlišnými kulturami.

Ještě než se společně pustíme do příprav na cestu, chci vám popřát, aby vám kniha byla v něčem užitečná. I když se vydáte na podobnou cestu nebo i po stejné trase, vaše cesta bude jiná se zážitky, pocity a vzpomínkami, které vám nikdo nevezme a kde jejich intenzitu prožívání budete schopni procítit nejlépe jen vy sami. To je to, co vám probudí úsměv na tváři, když zavzpomínáte, nebo když se pak z pohodlí domova zasmějete situacím, ve kterých jste měli málem „v kalhotách“. Ať už ve vás kniha vyvolá touhu po uskutečnění vlastní dobrodružné výpravy, nebo si jen rozšíříte obzory, i tak bude splněn účel této knihy. Děkuji za váš drahocenný čas.

Před odjezdem

Nejdříve je důležité naplánovat, kam pojedete. Klíčem k úspěšné cestě je uvědomit si, co od ní vlastně očekáváme. Já jsem zpočátku chtěl jet až do Kyrgyzstánu, ale tuto variantu jsem zavrhl s ohledem na dobu potřebnou na cestu. Chtěl jsem naplánovat výlet na dva měsíce. Takže jsem zvolil Kavkaz a pak cestu domů podle zbylých časových možností. Trasu jsem vybral přes Turecko, poněvadž na východní Ukrajině a Krymu už probíhaly nepokoje. Směřovat se na jihovýchod a dále přes Turecko taky znamená projet více států, a zažít tedy větší rozmanitost. Svůj záměr si napište a každým dnem si ho čtete. Různé možnosti řešení problémů se pak budou nabízet samy.

Jelikož jsem pravidelně přispíval českému občanskému sdružení, které působí mimo jiné také v Čečensku, kontaktoval jsem ho pro poskytnutí aktuálních informací a možnosti osobní návštěvy.

Pustil jsem se do tvorby internetového blogu. Chtěl jsem sdílet vše kolem cesty, od příprav až po realizaci. Třeba to někomu může pomoci, jak inspirací nebo i společným cestováním. A pak to má ještě jeden rozměr – tím, že informuji o svém záměru okolí, je pak těžší z něj vycouvat. Blog si

můžete vytvořit zdarma, já jsem využil blogspot od Google. Hodně věcí lze průběžně upravovat a pro začátek to určitě postačí. Další možností je vytvoření internetové stránky i s blogovou sekci, kde budete pravidelně doplňovat články.

Než však začalo detailní plánování, považoval jsem za důležité obeznámit svého zaměstnavatele s tím, že mám v úmyslu podobnou cestu absolvovat a jestli je možné vybrat si měsíc dovolené najednou plus další měsíc neplaceného volna. Při krátkých cestách lze v zaměstnání požádat buď o dovolenou, nebo o neplacené volno. V obou případech zůstanete zaměstnanci svého zaměstnavatele, jen záleží, jestli za vás bude chtít po dobu neplaceného volna platit odvody na zdravotní a sociální pojištění a uvolní vás na potřebnou dobu z pracoviště. Můžete mu případně nabídnout reklamní spolupráci. Na svém blogu (případně dresu, tričku) ho uvedete mezi sponzory. Po absolvování cesty můžete také udělat přednášky, kde lidé uvidí logo, nebo se i slovně zmíníte o svém zaměstnavateli. Na veřejnosti to může o vašem zaměstnavateli zlepšit povědomí. Případně zkuste navrhnout, že si dobu, kterou budete pryč, napracujete.

Při delších výpravách asi budete muset s největší pravděpodobností rozvázat pracovní poměr.

V tomto případě vystane zákonná povinnost občana týkající se placení zdravotního pojištění, které je u nás v ČR zákonem povinné. Co se placení týče, je možné se odhlásit, ale pojišťovně to musíte oznámit písemně, a to dříve než v den odjezdu do zahraničí. Další podmínkou je, že se nevrátíte dříve než za půl roku a po celou tuto dobu vám musí běžet jiné komerční cestovní pojištění. Při návratu své komerční cestovní pojištění předložíte ve své zdravotní pojišťovně jako důkaz. Pozor, ať máte všechny dny pojištěním pokryté, zdravotní pojišťovna pak po vás může peníze zpětně vymáhat.

Povinnost platit sociální pojištění se na dobu pobytu v zahraničí nevztahuje. Tyto dny se vám pak ale nezapočítávají do odpracovaných dní potřebných pro stanovení výše důchodu. Pro získání bližší informace ohledně zdravotního pojištění raději kontaktujte svou zdravotní pojišťovnu. U sociálního pojištění se můžete obrátit na Českou správu sociálního zabezpečení. Situace se mohou lišit, proto opravdu doporučuji dotázat se na příslušných úřadech na aktuální podmínky vzhledem k vaší situaci.

A pak už jsem se mohl naplno pustit do příprav. Nastoupil pravidelný fyzický trénink – i když později jsem narazil na různé cestopisy,

kde lidé předem netrénovali a také vyjeli a svou cestu zvládli. Tělo se natrénuje i během cesty samotné. Samozřejmě záleží na délce výletu a denní náročnosti. Informace různého druhu jsem získával z internetu od lidí, kteří už své cyklovýpravy podnikli. To bylo velkou inspirací.

Úsměvné je, že v době plánování své velké cesty jsem neměl ani kolo, takže náklady na vybavení jsem kvůli omezenému rozpočtu tlačil co nejnižší. Do hry vstoupilo i oslovení několika potenciálních sponzorů.

Cesta na severní Kavkaz vyžaduje vízum, včetně oficiálního pozvání do Ruské federace. Pozvání mi zařídili i z oblastí severního Kavkazu, pro případ, kdyby měla policie problém, že pozvání mám z Moskvy, a nacházím se někde jinde. Před odesláním žádosti o ruské vízum už je nutné mít uzavřené cestovní pojištění na celou dobu pobytu v Ruské federaci. Ruské turistické vízum včetně pozvání jsem si zařídil přes internetové stránky www.ruskaviza.cz. Zjistěte si aktuální informace ohledně podmínek pro získání víz.

Možná zbytečná poznámka, ale třeba ne tak docela – nezapomeňte zkontrolovat platnost pasu. Některé země požadují platnost pasu ještě minimálně šest měsíců při vstupu do země. Při